

כי החלופה שנבחרה במשק זה היא חלופת הרפת וייצור החלב. משק שימשיך בשיטה הקיימת יחזיק מעמד כל עוד יימשך התכנון והמכסות ובעיקר מחיר המטרה, אבל לא ביום פקודה מבית המדרש של הכלכלה החופשית שתהיה כנראה ללא מכסות ומחיר מטרה, והחלופה הנבחרת תהיה החלב המיובא.

ישראלי "טיפוסי" לא מאפשר חסכון בגרעינים ללא פגיעה בייצור.

להערכתו, משק אשר במסגרת החלופות שעומדות לרשותו יבחר ברפת יצטרך לזנוח את התחשיבים המקובלים, לשפר את איכות המספוא אפילו תוך הקצאה של קרקע, מים וכוח אדם לייצור מספוא, אשר יועבר לרפת במחירי עלות בלבד, ולא במחיר חלופי "מקובל",

יומן נגבי

עם סיכומי 1995

רענן וולקני, שכתב על הפרה העתידית ועל 12,000 ק"ג חלב בממוצע. התבדחנו בינינו על האוטופיה שהועלתה בפנינו ועל כך שעוד בחיינו יגיעו לתוצאות כאלה.

מסתבר, שהטיפוח והשיפור בהזנה ובתנאים מריצים אותנו קדימה, והשנה עשו את זה עדדים בודדים ובוודאי בעוד כמה שנים זה יהיה ממוצע... כמו שנכתב באחת האולימפיאדות: "השיאים של היום - הממוצעים של מחר". אני זוכר תמיד את גישתו של פרופ' רענן וולקני שאמרה - שימו לב לשיאניות אצלכם, אם בתנאים רגילים הן מגיעות לשיאים, למה שכל העדר לא יעשה אותו דבר. חפשו את הסיבות ונסו ליישם. אולי אני מדייק בדבריו, אבל כך אני זוכר.

סיכומי 1995 הגיעו, ופרטים שחלקם כבר היה ידוע, קיבלו את אישורם.

לכאורה, סיכום שנתי רגיל מתווסף לסיכומי השנים שעברו וממשיך לרשום את השגיו ודרכו של העדר הישראלי המאורגן. ובכל זאת, יש בו כבר שבעה עדדים שעברו את ה-12,000 ק"ג חמ"מ לפרה בשנה, וממוצע הייצור של העדרים הרשומים עובר כבר את ה-10,000 ק"ג חמ"מ. אצלנו זאת פעם ראשונה - מעל 12,000 ק"ג ממוצע לפרה בעדר. לי זה עשה משהו בלב. לפני כ-25 שנה אולי קצת יותר, העדר הישראלי הממוצע ייצר בין 6,000-7,000 ק"ג חלב לשנה, והעדרים הכי טובים כ-8,000 ק"ג חלב לשנה, בממוצע. אני נזכר בכנס רפתנים במדרשת רופין, שבו הוקראה רשימה מפרי עטו של מורי, פרופ'

ההתעברות	התעברות עגלות	התעברות מבכירות	התעברות בוגרות	כללי
	%	%	%	%
בארץ	58.6	37.2	32.9	39.2
בנגב	56.9	32.4	28.9	35.7
אצלנו	62.1	38.1	34.0	41.6

שנת 1995 היתה טובה אצלנו כי:

- הגענו לממוצע 12,445 ק"ג חמ"מ לפרה בעדר;
- ההתעברות בעדר לא רק שלא ירדה, אלא אפילו השתפרה; להשוואה ראה טבלה:
- מתו פחות עגלות;
- והעיקר, הרווחיות היתה מהטובות שידענו.

אמיתי להתעברות נמוכה. למרות כל הנאמר למעלה, אצלנו לא היתה נפילה בחלב ומוצקיו (בשומן ובחלבון) ולא בהתעברות! והרושם שלנו שבראות העדר היתה סבירה (טובה); יעידו על כך הכמויות הקטנות של תרופות שלקחנו ב-1995.

אקלים: מוכרחים לציין, ששנת 1995 מבחינת מזג האוויר ברמת-הנגב היתה אידיאלית. זאת היתה שנה לא חמה באזור והעיקר, יבשה בצורה בלתי רגילה. רוב המשקעים ירדו לפני ינואר וכמעט לא ירדו משקעים לקראת סוף 1995. אין ספק, שהיובש תרם לבראות העדר...

צינון: הגברנו את זמן המקלחות לפרות גם בחליבות וגם בין החליבות. כמה זה השפיע?

קבוצות פרות: בשנה זאת הנהגנו את השיטה של אי-העברת פרות מקבוצה לקבוצה בהתאם לחלב, ובמקום זה, קביעות בקבוצה. מההמלטה פרה נכנסת לקבוצה מסויימת ויוצאת ממנה רק לייבוש או למכירה, שיטה שנהוגה בהרבה עדרים ונכנסה גם אצלנו. כמה זה השפיע.

ודאי היו עוד גורמים, אך נראה לנו שאלה היו העיקריים. יהיה מעניין לבדוק עם השנים הבאות ובעדרים אחרים, מה הן הסיבות האמיתיות ומה המקריות. במיוחד את עניין ההתעברות והקשר לעליה בחלב ולהזנה אנטנסיבית מאד.

משולם סיקרון
משאבי-שדה

ניסינו לנתח ולהצביע על השינויים שאפיינו אצלנו את שנת 1995 ולנסות לראות, שמא אפשר ללמוד מהם. והרי העובדות:

בהזנה: מאמצע 1994 עברנו לעבוד עם יוסי זמסקי, כמדריך להזנה. בתחילה בחשש שמא אנחנו מסתבכים, ואחר-כך ביתר בטחון, כי התוצאות לא הצביעו על תקלות ונזקים בעקבות המעבר לשיטה שלו. את השיטה שלו הוא מסביר טוב מאתנו. אנחנו נציין בקצרה כמה מהנקודות של דרך עבודתו. גישתו אומרת, שבארץ עוד לא הגענו לגבול פוטנציאל ייצור החלב (הכלכלי) של הפרות, ובכדי לייצר יותר, צריך לתת לפרות כמות מקסימלית של מזון שהפרה יכולה לצרוך. רצוי, שהפרה לא תעכב את המזון בכרס ותעביר אותו מהר ככל האפשר לקיבה האמיתית, לספק את המזון בחלקיקים קטנים על מנת להגיע לפריקות גבוהה. לתת רמת אנרגיה גבוהה 1.75-1.76 מגק"ל בק"ג חומר יבש לאורך כל השנה ולכל הפרות הנחלבות. אמנם, זה בניגוד לגישה שאמרה, שיש לתת כמות מסויימת של מזון גס לפעילות תקינה של הכרס ושאר המערכות, שמזון גס שישהה בכרס יגרום לבראות טובה יותר ולנצילות מזון טובה יותר. להזכירכם את מחקריו של דר' פרנצוס, שמצא קשר בין עדרים שקיבלו מעט מזון גס

